

DWOiP-V.053.1.2020

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
Wpł.	13 -11- 2020
Zał.	NR.

Pan

Stanisław Trociuk

Zastępca

Rzecznika Praw Obywatelskich

Simonny René Breuille,

W odpowiedzi na pismo z dnia 1 czerwca 2020 r., IV.512.202.2017.BB, w którym wyrażone zostały wątpliwości powstałe na tle regulacji intertemporalnej, zawartej w art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2363 ze zm.), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przepis art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, dalej u.k.k., wyraża ogólną regułę, zgodnie z którą do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. W konsekwencji, do postępowań wszczętych przed wskazanym terminem, zastosowanie znajdą przepisy dotyczące opłat egzekucyjnych, przewidziane przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, dalej u.k.s.e.

Należy zauważyć, że przepisy dotyczące kosztów komorniczych, w szczególności opłat, stosowane są w toku całego postępowania egzekucyjnego, w miarę postępów egzekucji. Co do zasady opłaty egzekucyjne są ściągane sukcesywnie wraz z egzekwowanym świadczeniem, co istotnie odróżnia postępowania egzekucyjne od postępowań sądowych, gdzie obowiązek pokrycia kosztów powstaje wraz z wniesieniem stosownego pisma (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; Dz. U. z 2020 r. poz. 755). Wydaje się zatem, że to właśnie wprowadzenie zmian do postępowań egzekucyjnych będących już w toku, mogłoby rodzić trudności interpretacyjne i przysparzać znacznych komplikacji przy ostatecznym rozliczaniu kosztów egzekucji (zob.

M. Klonowski, Komentarz do art. 52 ustawy o kosztach komorniczych, R. Reiwer (red.), Warszawa 2019, Nb 1.).

Należy zauważyć, że na gruncie prawa procesowego pożądane jest przyjęcie rozwiązań międzyczasowych, stosownie do których nowe prawo znajduje zastosowanie w toczących się sprawach (intertemporalna zasada aktualności). Oznacza to, że znowelizowane zapisy prawa procesowego co do zasady powinny znajdować zastosowanie od chwili ich wprowadzenia, o ile stosowne przepisy prawa międzyczasowego nie wprowadzają wyjątków od tej regulacji. Wynika to z głębszego założenia, że normy procedury mają charakter praktyczny i gwarancyjny, a za kolejnymi ich nowelizacjami stoi założenie, że zawarte w nich rozwiązania powinny w sposób pełniejszy niż rozwiązania dotychczasowe realizować zamierzone cele. Nie zawsze jednak oparcie się na takich rozwiązaniach międzyczasowych – w odniesieniu do spraw będących w toku – jest możliwe. Wyjątki od zasady aktualności na rzecz rozwiązań, w myśl których w sprawach wszczętych i niezakończonych w dniu wejścia w życie noweli ustawy procesowej sprawy rozpoznawane są na dotychczasowych zasadach (zasada kontynuacji), mogą być uzasadnione uwarunkowaniami faktycznymi (ryzyko trudności w określeniu wzajemnych relacji dwóch nieprzystających do siebie regulacji), jak też względem na pewność prawa i konieczność ochrony praw nabytych. Konieczność sięgnięcia po intertemporalną regułę kontynuacji pojawia się najczęściej, gdy w grę wchodzi zmiany dotyczące rozwiązań o charakterze fiskalnym.

Taka właśnie sytuacja zachodzi w odniesieniu do treści art. 52 ust. 1 u.k.k, w którym zawarto nakaz stosowania przepisów dotychczasowych do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

Trzeba przy tym podkreślić, że w odniesieniu do przepisów intertemporalnych prawa procesowego cywilnego nie ma podstaw do apriorycznego traktowania jedynych rozwiązań, czy przepisów, jako bardziej "korzystnych" od innych. Dopiero bowiem na gruncie okoliczności konkretnej sprawy możliwe jest precyzyjne odtworzenie normy prawnej określającej sytuację procesową stron. Dokonywanie takich ustaleń w sposób abstrakcyjny przez ustawodawcę nie jest uprawnione. Wynika to z większej złożoności instytucji prawa cywilnego procesowego, aniżeli ma to np. miejsce na gruncie prawa karnego materialnego.

Mając na względzie powyższe rozważania, nie ma dostatecznych podstaw pozwalających przyjąć, że określona wcześniej obowiązującą ustawą wysokość stawki opłaty egzekucyjnej każdorazowo stawiałaby dłużnika w mniej korzystnej pozycji, w porównaniu z analogicznymi regulacjami u.k.k.

Przepis art. 27 ust. 1 u.k.k. przewiduje, że w sprawie o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 10% wartości wyegzekwowanego świadczenia. Opłata ta może być niższa, jeżeli dłużnik, w terminie miesiąca od dnia doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, wpłaci do rąk komornika lub na jego rachunek bankowy całość lub część egzekwowanego świadczenia (por. art. 27 ust. 2 i n. u.k.k.).

Regulujący kwestię wysokości opłat art. 49 ust. 1 poprzednio obowiązującej u.k.s.e. przewidywał, że w przypadku wyegzekwowania świadczenia wskutek skierowania egzekucji do wierzytelności z rachunku bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ubezpieczenia społecznego jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku aktywizacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 8%. Jedynie w razie prowadzenia egzekucji z innych źródeł, opłata stosunkowa należna komornikowi od dłużnika wynosi 15%.

Poprzednio obowiązujące przepisy przewidywały zatem zróżnicowanie zakresu odpowiedzialności dłużnika z tytułu opłaty stosunkowej, w zależności od źródła prowadzonej egzekucji (8% i 15%). Obecne regulacje wprowadzają natomiast jedną wartość opłaty stosunkowej, wynoszącą 10% wartości wyegzekwowanego świadczenia. W wielu przypadkach komornik prowadząc na gruncie przepisów dotychczasowych egzekucję należności alimentacyjnych kierował zajęcie jedynie do rachunków bankowych dłużnika i jego wynagrodzenia, co uzasadniało przyjęcie stawki opłaty egzekucyjnej w wysokości 8%. Tym samym, w takich przypadkach rozwiązania dotychczasowe są korzystniejsze dla dłużnika, aniżeli rozwiązania przyjęte na gruncie obecnie obowiązujących przepisów.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że również w poprzednich latach, ustawodawca decydując się na zmiany przepisów dotyczących egzekucji sądowej, w tym kosztów komorniczych, wielokrotnie stawał na gruncie intertemporalnej zasady kontynuacji. Dla przykładu warto choćby przywołać: art. 8 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2001 r. poz. 1452), art. 149 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. poz. 755), art. 15 ustawy z dnia z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2007 r. poz. 769), czy choćby art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1311).

Z tych względów zgłoszone w piśmie Rzecznika Praw Obywatelskich krytyczne uwagi dotyczące rozwiązań intertemporalnych, przyjętych w ustawie z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, nie znajdują dostatecznego uzasadnienia na gruncie utrwalonych w ostatnich dwóch dekadach praktyk legislacyjnych.

Mając na uwadze powyższe, a w szczególności podkreślając fakt, że wprowadzenie zmian do spraw będących już w toku postępowań egzekucyjnych, mogłoby odbyć się z uszczerbkiem dla zasady pewności prawa, należy stwierdzić, że nie ma potrzeby podjęcia prac legislacyjnych w zakresie opisanym w treści pisma.

2 *agenci swel...*
SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Marcin Warchol
Marcin Warchol

/podpisano elektronicznie/

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa P-33

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	13 -11- 2020
ZAL.	NR.

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczty Polską S.A. ID 351509/W

F

DWOiP-V.053.1.2020

1070141 2020-11-09 02 POLECONA

1048232

R

(00)859007734551656214

(00)859007734551656214

(00)859007734551656214

(00)859007734551656214

2020

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelski
ul. Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2020-11-09

